

ע"פ 8073/12 - אוראל אלקבץ נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 8073/12

לפני: כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט צ' זילברטל

המערער: אוראל אלקבץ

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי חיפה (כב' השופט צ' קינן) מתאריך 23.09.2012 ב-ת"פ 28879-02-12

בשם המערער: עו"ד טברו משה

בשם המשיבה: עו"ד עדי צימרמן
בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ח' מלצר:

1. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי חיפה (כב' השופטת צ' קינן) מתאריך 23.09.2012 ב- ת"פ 28879-02-12, בגדרו הושטו על המערער 36 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו), ו-12 חודשי מאסר על תנאי (כשהתנאי הוא שלא יעבור בתוך שלוש שנים משחרורו עבירת רכוש, או אלימות מסוג פשע).

רקע עובדתי

2. לפי עובדות כתב האישום המתוקן שהוגש נגד המערער, בשני מקרים שונים במהלך ינואר ופברואר 2012, המערער הגיע בשעות הקטנות של הלילה, כשפניו מכוסות בציפית, לחנות הפתוחה 24 שעות ביממה. המערער הכה את המוכר בפניו ובאיומי תער דרש ממנו את הכסף המצוי בקופת החנות. בשני המקרים המערער נטל מהחנות כסף מזומן וקופסאות סיגריות. בגין מעשים אלו יוחסו למערער עבירות של שוד (עבירה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), דרישת נכס באיומים (עבירה לפי סעיף 404 לחוק העונשין) וגניבה (עבירה לפי סעיפים 383(א) ו-384 לחוק העונשין).

3. בתאריך 17.06.2012 הורשע המערער בעקבות הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן. יצוין כי הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לגבי העונש.

4. בתאריך 03.09.2012 הוגש תסקיר שירות המבחן למבוגרים בעניינו של המערער. עורכת התסקיר התרשמה כי המערער מודע רק באופן חלקי לבעיות שבהתנהגותו, כי הוא מתקשה להביע אמפתיה כלפי הנפגעים וכי הוא נוטה למזער את חומרת העבירות המיוחסות לו, בעודו משליך את האחריות באופן חלקי על גורמים חיצוניים. נוכח האמור נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו של המערער.

5. בתאריך 23.09.2012 ניתן גזר דינו של בית המשפט קמא הנכבד, במסגרתו שקל בית המשפט קמא הנכבד לחומרא את השימוש באלימות מצד המערער ואת חומרת עבירת השוד הפוגעת בתחושת הביטחון של הציבור בכלל, ושל מוכרים בחנויות הפתוחות כל הלילה בפרט. עוד ציין בית המשפט קמא הנכבד את עברו הפלילי של המערער אשר כולל עבירות אלימות, את מגמת ההחמרה בעבירות אותן הוא מבצע, ואת התמכרותו של המערער לסמים, אשר נלווית לאורח החיים העברייני שנראה כי סיגל לעצמו. כשיקולים לקולא ציין בית המשפט קמא הנכבד את נסיבות חייו הקשות של המערער, את גילו הצעיר ואת הודאתו במיוחס לו. בית המשפט קמא הנכבד גזר על המערער את העונשים המצוינים בפיסקה 1 שלעיל.

על גזר דין זה של בית המשפט קמא הנכבד הוגש הערעור שבפנינו.

6. יצוין עוד שהאירועים, מושא כתב האישום, אינם ההסתבכות הראשונה של המערער עם החוק וכי בשנת 2007 הוא היה מעורב באירוע בגינו הורשע בתקיפת עובד ציבור בבית משפט השלום באילת ב-ת"פ 1387-09. העבירות מושא התיק הנוכחי בוצעו בעת שההליך המשפטי הקודם היה תלוי ועומד בהמתנה לטיעונים לעונש.

7. לקראת הדיון בערעור, בתאריך 14.11.2013, הונח בפנינו תסקיר משלים מטעם שירות המבחן (להלן: התסקיר המשלים). בתסקיר המשלים תוארה התקדמות חיובית של המערער בתהליך השיקומי בין כותלי הכלא לצד הדגשת ההתחלתיות של הליך השיקום המצריך המשך שהייתו של המערער ב"מסגרת טיפולית מחזיקה".

טענות הצדדים

8. בהודעת הערעור ובטיעוניו במהלך הדיון שהתקיים בפנינו, טען בא-כח המערער כי בית המשפט קמא הנכבד שגה בכך שלא נתן משקל מספיק לשיקול השיקום בעניינו של המערער. עוד טען בא-כח המערער כי אף שחוק העונשין (תיקון 113) התשע"ב-2012 (להלן: תיקון 113) אינו חל במקרה דנן, הרי שיש לגישתו, לתת משקל לקדימות שנתן התיקון לשיקולי שיקום על פני שיקולי הרתעה. בא-כח המערער ציין גם כי המערער ביצע את העבירות בגינן הורשע עקב התמכרותו לסמים ותחת השפעתם.

9. בדיון שהתקיים בפנינו, הציגה נציגת שירות המבחן את התקדמותו של המערער בהליך השיקומי בין כותלי הכלא וציינה כי טיפול זה מצריך שהיה של חצי שנה נוספת במסגרת הטיפולית. כמו כן ציינה נציגת שירות המבחן כי ועדת שליש תדון בעניינו של המערער במאי 2014.

10. באת-כח המשיבה טענה בדיון שהתקיים בפנינו כי השאלה המתעוררת כאן איננה האם יש להמתיק את עונשו של המערער נוכח תפקודו כאסיר - לאחר גזר דינו של בית המשפט קמא הנכבד, אלא האם נפלה טעות בגזר דינו של בית המשפט קמא הנכבד. לטענת באת-כח המשיבה, התשובה לשאלה זו היא שלילית נוכח השיקולים ששקל בית משפט קמא הנכבד לחומרה.

דיון והכרעה

11. לאחר בחינה מעמיקה של נימוקי הערעור ושמיעת טיעוני באי-כוח הצדדים - הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. להלן יובאו הטעמים למסקנתנו זו.

12. נקודת המוצא בסוגיה שלפנינו נשענת על ההלכה, לפיה ככלל - אל לה לערכאת הערעור להתערב בעונש שהושת בערכאה הדיונית, אלא אם כן מדובר בסטייה מהותית ממדיניות הענישה הראויה, או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר. הנה כי כן, התערבות במידת העונש תעשה על-ידי ערכאת הערעור רק אם "הערכאה הדיונית נכשלה בטעות, או שהעונש שנגזר על ידה חורג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים, בדרך כלל, בנסיבות דומות". (ראו: [גרינברג נ' מדינת ישראל (3.2.1998)]; [מדינת ישראל נ' ורשילובסקי (3.7.2006)]; [טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009)]; [פלוני נ' מדינת ישראל (25.6.2012)].)

13. במקרה דנן לא מצאנו כי העונש שנגזר על המערער יסודו בטעות. בשני מקרים שונים, המערער הגיע בשעות הקטנות של הלילה לחנות הפועלת 24 שעות ביממה, תקף את המוכר, ותוך איומים בנשק קר נטל את הכסף שהיה בקופה. במעשים אלו הטיל המערער אימה על מי שעובדים בשעות הלילה לפרנסתם (על הצורך להגן על מי

שבשל שעות ואופי עבודתם הופכים לטרף קל לעבריינים ראו והשוו: ע"פ 4756/07 נחום נ' מדינת ישראל (28.01.2008); ע"פ 4812/12 סעדייב נ' מדינת ישראל (11.04.2013).

14. כפי שמעיד רישומו הפלילי של המערער, עצם ההליך המשפטי איננו מטיל עליו מורא. ראייה נוספת לכך ניתן למצוא בעובדה שהעבירות, מושא התיק הנוכחי, בוצעו בעת שהמערער המתין לגזירת דינו בהליך פלילי אחר. זאת ועוד - אחרת. המערער כבר הצהיר בעבר בפני שירות המבחן כי ברצונו לקחת חלק בהליך שיקומי, אולם משהיה עליו להתמיד בו - ניתק קשר עם שירות המבחן וחזר לבצע עבירות. זילות זו של המערער במערכת אכיפת החוק מצדיקה ענישה משמעותית, שתסייע בהצבת גבולות למערער.

15. לא מצאנו ממש גם בטענתו של בא-כח המערער כי התמכרותו של המערער לסמים, כרקע לעבירות שביצע, מהווה נסיבה מקילה. אף אם העבירות שביצע המערער לא נעשו בתחכום רב - אין הדבר שולל את חומרותן, את האימה שהטיל המערער על קורבנותיו ואת הפגיעה בביטחון הציבור.

16. נציין כי לא נעלמו מעינינו נסיבות חייו הקשות של המערער, גילו הצעיר ותפקודו התקין בבית הסוהר. עם זאת, בצדק ציינה באת-כח המשיבה כי איננו עוסקים כעת בשאלה האם ראוי להמתיק את עונשו של המערער נוכח תפקודו בכלא לאחר שנגזר דינו אלא בשאלה האם נפלה טעות בגזר דינו של בית המשפט קמא הנכבד. על שאלה זו נשיב בשלילה. תפקודו החיובי של המערער בכלא, בתקווה כי יישמר, יובא בפני ועדת השליש שהיא המסגרת הדיונית המתאימה לבחינת שיקולים מעין אלו, וזאת מבלי להביע עמדה בנדון.

17. נוכח כל האמור - הערעור נדחה. המערער ימשיך את ריצוי מאסרו בהתאם לגזר דינו של בית המשפט קמא הנכבד.

ניתן ביום, ט' בניסן התשע"ד (9.4.2014).

תוקן היום, י"ג בניסן התשע"ד (13.4.2014).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט